

„Istarska Rijec“

Istak svakog četvrtka uveče. Svakog drugog četvrtka donosa literarni prilog „Mladi Istarski“. Pretplata za tuzemstvo iznosa 15— lira za godinu, a za inozemstvo 25— lira. Uredništvo i uprava lista: Trst (Trieste) - Via S. Francesco 6/Astisi 2041. Telefon: 11-57

ISTARSKA RIJEĆ

Tjednik za pouku, gospodarstvo i politiku istarskog naroda.

„Slogom rastu male stvari, a nesloga sve pokvari“ - Narodna poslovica.

Večernji razgovori

Još koji dan, i ući ćemo u jesen, a iza jeseni — ako se međutim što ne promijeni — u zimu.

Dani će postajati sve kraći, a noći sve duže: već o Zdravoj Mariji grnut će djeca i starci k ognjištu, jer je oko ognjišta najsvjetlije i najtoplije.

Iza večere zametat će se na njemu razgovori. Tako su običavali činiti i djedovi i pradedovi i svi naši u ono prastaro vrijeme.

Tako će i naši po svim istarskim selima našim. Za dugih i beskrajnih jesenjih i zimnjih mjeseci vodit će se na našim domaćim ognjištima razgovori. Kakvi razgovori?

Svakojaki. Svaka kuća ima svoje brige, svoje radosti i žalosti, pa će se — razumije se — u tim razgovorima u prvom redu povesti o njima riječ. Majka će s ocem, otac s djedom da izmijeni nekoliko misli o tim kućnim stvarima, i razgovor će okrenuti na drugo. Tu su djeca, koja hoće da kažu svoju, tu mladeži: a ponekad i po koji susjed, prijatelj, znanac, koji je došao, da se na prijateljskom ognjištu malo rastrese, pozabavi.

Tijekom takvih razgovora past će i po koja šala — o tome nema sumnje. I to je dobro. Vrijeme, u kome živimo, nije dobro, — mutno je i čemerno — pa je sasvim u redu, pače i svaki je blagoslovljen, koji u taj čemer, u tu čamnu unese malo svjetla, malo smijeha, malo šale. Kakve šale? Zar svakojake? Ne — šala mora da je zdrava, dobra, dopuštena; da se njome ne kvari ničija duša, ni čije srce. Šala neka bude takva, da je može čuti svako dijete, i svaka najneuduznija djevojčica. Prostate neka su daleko od naših ognjišta: blato je za bunista, za štale; samo ono, što je čisto i zdravo, može da ima pristupa u postenu kuću. Samo čestitost i čistota moći će da održi kuće naše: gad, smrad, blato udušit će ih, opoganiti, uništiti.

Doći će na red i druge, ozbiljnije stvari. Nešto od ukućana pročitao je kakovu vijest, čuo štogod o kakvom događaju po svijetu, pa će to sada ispričati, a onda će tome i drugi pridodati štogod, i razgovor će poteći kao bistri potoci.

U gdjekoji dan doći će i kakvo pismo iz dalfine. Javit će se oči i majci i siri i kći. Evo lijepe zgrade, da se govori i o dragom dalekom djetetu i o zemlji, u kojoj je našlo utocište i o stotinama i stotinama sitnih stvari, što su u vezi s milim odsutnim licem.

U selu ili gdjekoj u blizini umro je poznat čovjek. Svak hoće o njemu nešto da kaže, pa nesamo o njemu, nego i o drugim mrtvima.

Mnogo mi dugujemo našim pokojnicima, pa je dobro, da ih se češće sjećamo, i da se pitamo, dali još uvijek idemo putevima, što su nam ih oni prvi utkali. Razgovori o našim vidjenijim pokojnicima bit će od velike koristi mladima, da znadu, gdje imadu da traže svoj korjen, da ne bi i oni, kao i neki njihovi vršnjaci mislili, da svijet počinje s njima.

Mladima će mnogo koristiti, bude li se na tim večernjim razgovorima spominjalo i prošlo vrijeme, prošle muke i borbe, što ih je osobito naš seljak imao da izdrži, dok je izišao iz one svoje stoljetne tmine neznanja i nesvijesti. Tu će stariji, iskusniji imati mnogo šta da pripovijedaju. Ne treba im znači vrlo duboko; dosta je da segnu tu do Dobrile, pa sve ovamo, do nas. U prošlom vremenu imalo je svako selo, svaka općina, svaki kraj svoje lijepe događaje, u kojima je sudjelovao narod naš svim žarom svojeg pomladnog srca i duše. Ko ono ne zna, ne će moći da razumije ni ono doba. Ko ne razumije ono doba, ne će moći da razumije ni ono, što mu se svakim danom pred očima događa.

Ima još sila drugih lijepih i zgodnih stvari, oko kojih se mogu kretati večernji razgovori naših ljudi, a lijepe će i dobro biti, da se svaki takav razgovor začini i kakvom našom narodnom pjesmom. Imamo ih, hvala Bogu, na hiljadet!

Nemar mladeži

Ako učimo gospodarske prilike po svijetu, onda nailazimo posvuda na bijedu i nezadovoljstvo. Svakto se tuži, sve uzdiše pod pritiskom teških nevolja i slabih ljetina. U našim je krajevima gospodarsko stanje daleko gore, jer se ono pogoršava ograničenom količinom i slabom kakvoćom zemlje. Naš je narod skroman u zahtjevima, pa nekako prolazi i vuče se iz dana u dan. Moglo bi i bolje biti, kad bi se razumnije gospodarilo, savjesno pripravljalo i uvadilo mladež u vođenje gospodarskih poslova.

Muški zaraštaj ne voli polje.

Kod mladjeg svijeta opažamo neki osobiti nemar za gospodarenje. Po nestaje smisla za čuvanje i obradivost djeđevine. Mladež se ne zanima za poljoprivredu, ona radi na silu bez veselja i volje. Neko lijejno i mitlavo raspoloženje vlada među seoskom mladrijom, koja kano da nije seljačkog pokoljenja. Ovo je žalosna i pogubna činjenica, koja se štetno odražuje u našim seljačkim obiteljima. Teško je čovjeku pri sruu kad promatra životne odnosa u seljačkoj kući. Tu nema ljubavi do kućnog i poljskog rada. Sin, koji imade da naslijedi imanje, nema nikakve vlastite volje i smisla za težački posao nego ne marno i prisilno prati oca na polje i pušta da starac izvrši najveći i najteži dio posla. Ako nije tako, onda nailazimo na slučaj, gdje jedini sin sposoban za posao, prepušta oca poljski rad, a on se gubi kojekuda u traženju i obavljanju drugih manjevažnih posala izvan kuća ne brinući se za napredak u obitelji i ne donasajući joj nikakve koristi. A koliko je primjera, gdje otac u naponu snage i moći, pase ovce i krave, jer mu se djeca stide biti pastirima? Imamo slučajeva, gdje seljak mora da traži i plaća pastira, jer se žena protiviti, da bi kćerka polazila za stadom.

A ženski...

Ništa nije bolje ni kod kućnog gospodarstva. Na majci leži čitav posao. Ona obavlja najteže kućne radnje, a kćerka se samo kicoči i dotjerava!

Majka šteti svuda svoju mljenicu i tako je kvari i krivo uzgaja. Čitavu sedmicu domaćica radi kao sužnja, pa bi barem nedeljom imala da počiva. Ali to se ne događa. Dok u blagdanu majka kuhna, objed i redi kuću, djevojka se oblači i cifra, a popodne majka, da majci pomogne pomiti i spremiti posudje, te urediti kuhinju, — ostavlja majku kod posla pa odlazi da se selom šeće da planduje i dangubi, te se vraća kasno na večeru. I tako bismo redom mogli da iznesemo još mnogo svih mogućih zgoda i primjera, kako mladež kroči stramputicom i pripravljala nam teške i žalosne buduće dane.

Odgoj mladeži.

Takvo kukavno i žalosno stanje očituje se kod dobrog dijela našega seoskog življa, a daleko gore je i u gradovima. Da su roditelji u glavnom uzročnici tih obiteljskih jada i neprilika, to je svakome jasno. Ne ćemo da ustvrdimo da je položaj posvuda jednak, jer znamo, da imademo na selu dobrih i čestitih obitelji, koje nijesu pak nikako u većini. — Ali kazati ćemo i to, da će se naći mnogi roditelji, koji će sakrivati mane i pogriješke svoje djece u vrijednost unatoč toga, da su im djeca zlotoستا i nevaljala. Majka će na svu usta galamiti, da joj je kćerka najbolja, najčestitija i najradnija, premda cijelo selo znade, da je baš obratno. Takvi su roditelji rušitelji vlastite sreće i budućnosti svojeg potomka.

Nije dosta da nas taru i tuku svakojake brige i nevolje, već si i sami stanje najsvjetlijih dužnosti da uklone nemar i nezanimanje mladeži za posao, jer je ovo jedna od najvećih bolesti na selu. Od oca stoji mnogo da, od sina učini valjana gospodara, a do majke da joj kćerka postane štedljiva i pametna dohlijađet!

mačica. Od toga zavisi boljitak obitelji i napredak našeg naroda. Mladež nekada planduje i dangubi, jer su vrlo ozbiljna vremena. Omladina bi trebala da shvati tužno gospodarsko stanje, u kojemu se nalazimo, te da se posveti sa svom ljubavlju zemlji i radu i da vjerovno slijedi stope svojih otaca. Roditelji uzgajaju mladež u radinosti i ustrajnosti, jer vas inače čeka crna budućnost! —

DOPISI

PISMO IZ JUGOSLAVIJE.

Split, septembra 1926.

Split, taj jadranski biser, proživljava u ove dane sve radost za rodošću. Već je dolazak maloga princa bila za dalmatince radost i slavlje, a poslije su toga posjetili ovaj kraj i sam kralj i kraljica. U nedjelju, dne 5. o. nj, imala je opet sokolska splitska župa svoj župski slet. Očekuje se i vrše se pripreme za Mornarički dan, što će opet biti jedna radost za Dalmaciju a za Split napose.

U ovom našem lijepom kraju. Za njegovo ljetovanje nije se ni moglo izabrati ljepšega mjesta nego li je Kaštel Kambelovac u neposrednoj blizini Splita. On se tamo zabavlja i uživa pod južnim plavin nebom i kraj još plavijeg mora. Kralj i kraljica, a pratnji princa Pavla i princeze Olge, došli su da ga posjete. Dolazak njihov nije bio najavljen, no pučanstvo ih je prepoznalo, pa im je priredilo oduševljene manifestacije, kada su prolazili kroz Split.

Ovaj nenadani dolazak kraljev sjeća na one dane lanskog oktobra, kad je Split s onoliko iskrenosti i oduševljenja iskazao svoje osjećaje kraljevskom jugoslovenskom dvoru. Ovega je puta bilo izvršeno ono isto no u manjem opsegu, jer je bilo sve nenadano.

Kraljeviški posjetioci iz Splita odoše da posjete i Trogir. Kad su lanske godine bili u Dalmaciji Trogiri nisu mogli posjetiti, pa su to ovega puta učinili. Onako iznenada. Pa često je i miliji nenadani i nečekani posjet. Najedamput se Trogiram prionio glas o njihovom dolasku. Tijesne se su ulice prolamale od klicanja i oduševljenja.

Osim Trogira kralj je posjetio i drugu okolicu Splita. S velikim je interesom sve pogledao. Ovaj je kraljevski posjet u Dalmaciji ostavio dobar dojam.

Dne 5. o. mj. priredili su splitski sokoli svoju veliku slavu — župski slet. No, nije to bio tek obični župski slet. Na tome sletu razvio se je novi sokolski barjak, koji je splitskoj župi poklonio sam kralj. Toga je dana Split osvanuo sav okicen narodnim zastavama i cvijećem. No više mjesto bili su veliki i lijepi sokolski natpisi. Ulice su bile dupkom pune domaćega građanstva i gostiju sa svih strana Jugoslavije. Sokolska je svečanost privukla mnogo ljudi iz cijele zemlje, pa su kao krv rumene sokolske košulje bile guste.

Već rano u 7 sati odali su sokolovi počast narodnim borcima, koji su pali u ratu za oslobođenje. U Splitu se je toga dana izrazilo sve iskreno oduševljenje i sve nacionalno osjećanje.

Svečanostima je, u ime kralja koji je kum novome barjaku, prisustvovao admiral Prica. U Narodnom pozorištu održana je svečana akademija, a na sletištu su izvršene veoma lijepe javne vježbe. Prigodom ove slavé izdao je Starješinstvo župe jedan krasan proglas, a isto tako i načelnik je grada podravito posebnim lijepim proglasom sokole domaće i gostove.

Mornarički dan, to je jedna proslava jugoslovenske mornarice. Svi odbori, koji rade na organizaciji ovogodišnjeg mornaričkog dana privode kraju svoj rad. Izgleda, da će ove godine proslava biti prava revulija pomorskog života. Odborima idu na ruku svi privrednici i trgovci u svakom pogledu. Ističu se požrtvornost u radu osobito žene, a najviše one iz Narodne Zenske Zadruga.

Za taj se dan spremaju mnoge priredbe. Ispred vile u kojoj stanuje kraljevski predstavnik će parobrod i motorni čamci svi svjetljeni i okićeni cvijećem. Bit će i raznih športskih priredaba kao n. pr. plivačka natjecanja, veslačke utakmice itd.

Kako vidite Split proživljava za slavam. Dalmatinci daleko od politike i puni narodnog oduševljenja izrazuju svoje lijepe osjećaje, veše se i raduju razvitku mlade njihove države.

IZ PREMATURNE.

Svega po malo.

Kako je kod nas? Svakako i nikako. Da se tužimo ili ne tužimo svejedno nam je. Prematurci su već počeli, da se snalaze i da strpljivo snašaju današnje teško gospodarsko stanje.

Rada nema. Zemlja je jalova. More je jalovo. Blaga imamo malo, a Prematurca je velika. Prematurci su jedanput bili naučeni na dobro, bili su nekada polugospodara. Arsenal je bio krava muzara, arsenal je bio najplodnija njiva i najbogatije more. Iza kako su radnici otpušteni prošlo je i sve to. Ono, što se nije izeslilo, dalo se je na poljski rad i na ribarenje.

Ovogodišnja žitna žetva prilično je uspjela. Da, ali sav je pruhit i koč, izostalo je žetve tek za pol godinu. Druga pol godinu Prematurca se uvijek hrani u dućanu. Kukuruz bi uspejao, kad bi bilo kišilo. Već mnogog godina nije bilo u južnoj Istri ovakove suše. Kiše ni kapljice. Sve je izgoreno. Sjena je bilo malo baš zbog te suše, a i trava je izgorena, pa je i ono par ovaca presušilo. Vimeana su mršava, a mlijeko je tanko.

Zato jer nema sijena, a i zato jer novcu nema ni odakle traga, goni se blago često u Vodnjan na sajam. U večer pred sajam sa svih se strana sela goni marva. To nam pruža zalosnu pojavu. Blago se kod nas kupuju, a i ono što se doma odgoji prodaje se, jer je nevolja velika, jesti treba, a dugovi rastu.

Nije se nikada to događalo, ali se danas događa: ima kuća, u kojima se kruh ne mješa, u kojima se kava već godinu dana ne pije, u kojima se, sada u ovo doba, jedu u jutro, o podne i u večer same slobave. Ali i smokve su ove godine slabo usjele. Susa i na njih ljetoje.

Gotovo svi muškarci ribare. No, ribariti ove godine kod nas znači gubitak, izostalo se i vratiće se, u jutro kući bez ribe. To je za čuđenje, ali tako je. Ribe nema. Ovega rata lovila se je dosta negospodarski i nerazumno — dinamitom. To je krivo, da je riba pustila ove krajeve mora. Ono malo, što se nalovi mora se dati u bescijenu trgovcima u Puli. Kada nekoi stari ribari, da još nije nikada bilo ovako slabog lova, kao ove godine. Zalosno je, ali istinito: vraća se u jutro s mora cijela četa izmorenih ljudi s mokrim gacama i jednom kasetom od 300 srdjela. Kad razjede, nije im dovoljno niti za ručak. I tako je redovito — svaki dan.

Prematurca je inače mrtvo selo. Bez ikakvih zanimljivih događaja. Zanimljivo je samo to, da malo ko umire i da se već dugo, dugo niko ne ženi. A kako da se i ženi? Našto?

Možda je baš ta činjenica naglana našu neku žensku mladež, da se je u zadnje vrijeme dala jače na neljep život. Osobito je za vrijeme vojničkih manevra bilo svačega. A onda, još nešto. Prematurca ne daje stranima pravog utiska njezine mizerije. Čovjek, koji dodje u selo misli, da je Prematurca dobro stojeća. Djevojke se u selu nose birano, lukusno. Svilene čarape «kolor karne» nose se dnevno. Ni to je već tako stara «štorijsa», pa neću da duljim.

To izgleda skoro i nevjerojatno iza sve one epistule o mizeriji. Ali tako je. Do kada će tako biti? Trebalo bi već jedanput krenuti putem razuma i krijesitosti. Svakoga dobrog prematurca duša za boli, kada čuje, kako se daleko spominje slabo ponašanje naše mladeži.

IZ GRAŠIĆANSKOG POLJA.

Ljetina. — Manevri. — Moral.

Rijetko se kod nas kada nađe koji, da se laže pera i da opiše naško stanje, kao da smo u samome dobru, ili da smo na zlo već zaboravili. Moramo šutjeti i gutati svakakve zalogaie.

Ljetina nam je dosada prilično dobra. Uspjela nam je pšenica i drugo žito. No, groždje izgleda, da nam neće pasti ni ono što smo potrošili. Kiše smo prije imali i previše, ali je sada, kad nam treba, uopće nema.

U ovim su se krajevima vršile u zadnje vrijeme vojničke vježbe. Blizu Batluga pučali su vojnici na vrh, koji se zove Savinjača. U ono vrijeme, dok se je pućanje vršilo, morali su batlunati. Kao i stavovnici drugih okolina sela, isprazniti sela i otoci u Hrvate ispod Milotić-brjega.

Jednoga dana zabasao sam i ja medju taj svijet, pa sam se malo porazgovorio s našim ljudima. Medju ostalima čuo sam i neljepih stvari u pogledu ponašanja nekih naših djevojčica. Bilo je takvih, koje su se u vojnicima upravu skandalozno ponašale. Bilo bi skoro potrebno koju od ovih i javno ožigosati. Baš dok sam i ja bio medju svim sakupljenim ljudima vidjela se je jedna na školskom prozoru u uglednom razgovoru s nekim vojnikom. Tamo je ostala puna dva sata.

Bilo bi potrebno, da se naše istarske majke malo bolje brinu za svoje kćeri, da paze na njihovo ponašanje. Zalosno je ovakve stvari iznašati, ali je još žalosnije sve ovo gledati i osjećati, da se naša mladošć gubi i propada svakim danom u sve veću pokvarenost. Bilo bi skrtaji vrijeme, da se pogleda. Grašićan.

IZ RIJEKE.

Spekulanti. - Mala gospođa. - Španjolci. Ministar Federzoni. - Španjolski poslanik. Ninetta i kanarin.

Ovih dana bilo je na Rijeci mnogo žalosti i smijeha. Evo što se dogodilo: Kako svi znamo, ima već nekoliko vremena, što je lira po malo padala i nikako da se oporavi. Mussolini je sam izjavio u jednom svom govoru, da je lira bolesna i da je svaki Talijanac dužan, da joj pomogne. I vlasti i mnogi privatnici činili su sve moguće, da se lira dignu, ali kako to ne može da ide od danas do sutra, to su neki, osobito oni, koji se bave spekulacijama, mislili, da će lira još padati. Te oni - što će što ne će - počeli, brate, spekulirati na nadaljevanje, nadajući se, da će im njih uložiti u su tu rabotu ogromne svote novaca i sve tekali, kako će na račun lire postati preko noći sišni milijunaši.

Pa što se dogodilo? Događilo se je, da se lira nenadano digla, uslijed čega su sve osnove onih spekulacija pala u vodu. Trebalo je ovih dana biti ovdje na Rijeci i gledati ona bljedela lica, one krvave, izbuljene oči, dok su se gledale u buletin burze, gdje je stajalo crno na bijelom, da su se sve one njihove lijepe nade slomile pred onim naglim porastom lire.

Ima spekulacija, koji su danas posvema ružinari. I dobro im stoji, i njima i svakome, koji na gadjnoj spekulaciji hoće da stiče velika ili mala bogatstva. Mjesto da radom svojih ruku zaslužuju svoj kraj, spekulanti svake vrste hoće da grade svoju sreću na nesreći tuđoj. No to im se više puta ljuto osvećuje. I sada im se je osvećilo. I pravo im budi! Kad moram ja da se mućim, neka se mući i drugi - o corpo dela veća Marica!

Svi znaci kažu, da će ovaj mjesec septembar biti na Rijeci vrlo živ. Tako su već 8. o. m. j. Rijeku poplavile hiljade vjernika, koji su na dan Male Gospe nagrnuli na Trsat, da se pomole onoj čudotvornoj Majci Božjoj. Razumije se, da će od toga imati i Rijeka neke koristi.

Koristi ima naša Rijeka i od španjolskih vojnika i oficira, što su došli ovamo s ona dva svoja ratna broda, što su u luci, Španjolci su posruda lijepe primljeni, a to oni i zavrijeduju, i kao ljudi i kao suveznici.

Na Rijeci se, otkad su oni ovdje, vije po nekoliko španjolskih zastava. Mislim, da nema na svijetu zastave, koja se nije bilo kada vijala u našem gradu.

U nedjelju, 12. o. m. j. došla na Rijeku ministar za unutrašnje poslove, Federzoni. Kad se kaže, da je Federzoni, iza Mussolinija u Italiji prva ličnost - onda je sve rečeno, i svakome će biti jasno, kakav li će biti događaj za ovu našu Rijeku dolazak jedne takove ličnosti.

Osim automobilske karavane imali smo i raznih drugih karavana. Radnici i neki drugi posjetioci iz starih pokrajina počastili su nas ovih dana svojim dotaskom. Kako se iz ovoga vidi, osobni promet je na Rijeci priličan, a nadamo se, i teretni.

Posjetila nas je i Njg. Ekscelencija, španjolski poslanik u Rimu, markiz de la Vinaza i tom zgodom priridene su mu velike i srdačne počasti. Pa i uopće Španjolci su ovdje na Rijeci susretani sa simpatijom. «Vedetta» piše o njima upravo zanosno. Spominje njihovu slavnu prošlost. Njihov kralj, Filip II., prauk austrijaskoga cara, Maksimilijana, imao je jednu silnu flotu, Nepobjedivu Armadu. Tu Nepobjedivu Armadu poslao je Filip II. god. 1588. protiv Engleza, ali ju je na putu zatekla jedna tako strašna oluja, da je more u malo časaka progutala već dio te Nepobjedive Armade, dok su ostatak nastepili Englezi. Da nije bilo one oluje, to će reći da je Nepobjediva Armada pobjedila, danas bi karta Evrope možda izgledala sasvim drukčije.

Dok ovo pišem, dolazi mi Ninetta sva tužna i žalosna.

- Sto je? - upitah.
- Ca niate culi? Ca su li?
- Ko to?
- Oni - Španjolci. Ki lepi ljudi! Kakovi kabalerosi! Altrake vi!

No kod Ninette vrijedi uvijek ona: daleko od ožji, daleko od srca. I tako se ona ovaj put brzo utješila i počela mi smiješiti se da pripovijeda, kako je malo prije

čula dvije gospođe, gdje se jedna drugoj tuže, da im kanarin ne pjevaju. I rekla je druga gospođa prvo:
Nanka et mio non canta. El fa solo - piitit...
Opet - jedan dokaz, da Rijeka ne može biti bez «čica» - i «pića»... Rokac.

IZ SVETVINČENSTINE.

U zadnjem dopisu, kojeg smo bili poslali našoj miloj «I. R.» obećasmo na svršku dopisa, javiti se drugom zgodom, pa evo nas danas da vam se javimo. Pred mjesec dana, daždilo je ovdje kao iz kablja, pa smo već mislili da barem ove godino ne bude suše ni jače toplota, ali se kruto prevarismo. Pritisla nas je suša, sve je izgorjelo, da ćemo morati ako za nekoliko dana ovaško potraje i marvu u stalama držati i krmiti ju kao usred ljute zime, jer uopće trave više na našim livadama skoro nema. I grozdje je na više mjesta počelo da suši.

Ovdje u Svetvinčentu, otvorio je neki dr. Filippi privatnu kliniku na kojoj se liječe, koji boluju od reumatizma i kostne bolesti. Pokusi uspjavaju je dolaze ovamo i ljudi iz dalekih krajeva.

U Smoljanima nalazi se malena crkvića sv. Marije od zdravlja, pa u ovoj crkvi misli sv. mise skoro svake sedmice. Vel. g. župnik iz Svetvinčente. Imala je «va crkvića prije rata svoja dva lijeba zvona, koje nam je još pok. Austrija otele, pa se sada čitimo, kad je sveta misa otele, pa se možemo vel. g. Žustovića, koji nam je bio obećao, da je sigurno da će nam se natrag zvona povratiti, ali još ih nema, nek se svojski zauzme za zvonove ove naše crkve na kompetentnom mjestu.

Ovuda nas taru svakojake brige i nevolje, osobito porezi, kojih ima i nešto previše, ove nam godine naprtiše i obiteljsku taksu koja nije baš mala. Uza sve što nas biju taše i soprotaše naš neuki narod neprestano hrli u Svetvinčenske gostione, da si ondje gasi žeđu i truje s kakvim krsnim alkoholom tijelo. Ne čudimo se, da je takav naš prosti puk, ali se događaja, da se neki naš ex narodnjak zaboravi, pa često posjećuje gostionu čiji vlasnik nema nikakvog poštovanja do nas. Postupa tako mjesto, da pokazuje dobar primjer ostalima. Bilo bi doba, da promjeni ovo nastanjanje i da ne sačinjavaju narod, koji zamjećuje ovakove tipove, koji zaboravljaju ono, što su jedanput propovjedali.

F. Š. č.

ISPOD UČKE.

Sablazajiva kuća.

Svi se narodi tuže, da im je mladež, što ju je rat rodio i odgojio, većim dijelom, nikakva, prazna, odana svim mogućim porocima, vlijana i nespobna za malo ustrajni rad. Mladež je to, vele, koja bi samo spavala ili zabavljala se, po mogućnosti najviše na račun drugih.

Slika crna, ali kako čitamo u svim stranim novinama, sasvim istinita. Svagdašnje nas iskustvo uči, da u tom obziru nije ni u nas sve samo suho zlato. Pokvarenost, želja za nasladama, koje ubijaju dušu i tijelo, zahvatila je u nas maha - i previše, pa je dužnost svakog poštenog čovjeka, da na takove gadarije pokaze prstom i da učini sve, da se tome gadu stane već jednom na kraj.

Ima u jednom prilično pustom kraju, u osami jednoj, na cesti, jedna kuća, u kojoj se noću skuplja mladež, to u društvu nekakvih zloglasnih babetina istroši i izgubi još ono malo mozga, što joj je još ostalo. Na ovu nespodobu upućuju sve uvidjane ljude, i zaklinjemo ih, da svojim uplivom spriječe tu gadnu i štetnosnu sablazan.

DAROVI.

Stojan Brajković, Sava Brajković, Ivan Ivantić, Ivan Ivantić drugi, Ante Ivantić i Ivan Klohas iz Brucua, dali su svaki po 5 lira, te su poslali za fond «Istarske Rijet» lira 15. - za Djačku Maticu lira 15. Marijon Josip od Ivana, Buzet, daruje u fond «Istarske Rijet» lira 5. Prošavi kroz Trst odlični i poznati roditelj g. Dr. Aleksand. Sendarčić, direktor na Sušaku, darovao je za fond «Istarske Rijet» 100. - dinara. Plemenitim darovateljima najiskrenije zahvaljujemo.

Franina i Jurina

Fr.: Ma, Jurino, reci malo ti mane: smo ovo mi doma?

Fr.: To se zna, da smo. A zač pitaš?

Fr.: Zato, zač mane još ne moru nikako s glavi one silne Ameriki, one Australiji, one Afriki, ona strahotiva mora, one gorini, celi on veli, široki svet, tako da kadagod ne znam, ako sam doma, ale pak mej onemi Kinzi ale mej onemi, ki su mane i tebe otele na gradelah speč.

Jur.: Ti si sada doma, i zahvali Bogu, da je tako.

Fr.: Hvalim mu ja svaki dan. Nego da te pitam Jurino: zač misliš, zač mi je sada tu - doma, najdraže?

Jur.: Žena.

Fr.: Pustimo ča ženu. Žena je - žena, pak se samo po sebe razume, da je ona čoveku najdraža. Ma ja te pitam, da ugoniš, ka stvar je mane puli domi najdraže?

Jur.: Ka stvar? Čekaj, da malo promislim. Morda - kuća?

Fr.: Kuća mi je draga, ma ono ča ja mislim - još mi je draže.

Jur.: Ča bi to mogli bit? Morda ognjišće?

Fr.: Ognjišće je sveta stvar i svakemu je milo i drago, pak i mane. Ma još je neč, ča mi se još više dopada!

Jur.: Morda puška, s kun si hojeval na lov?

Fr.: Puška ni slaba, ma ima stvari, ke su vredne od nje.

Jur.: Da ni to ona ura kukavica, ku ti je pustil tvoj pokojni ded, Bog ga pomiluj?

Fr.: Ajbo!

Jur.: Ale pak ona britva brjateljna, ku toliko hvališ?

Fr.: Ča britva? Kakova britva?

Jur.: Ja već ne znam ča, nego mi ti to lepo povej, da se ja već ne razbijam glavu.

Fr.: To ti je...

Jur.: No - ča?

Fr.: To ti je moja lepa i mehka postelja. Jurino, ti znaš na kakoveh postejah smo mi spali va Parije, va Novajorke i drugder po svete. To su bile posteje, ke su bile spravne samo za milordi i za konti i baroni, i to se razume - za nas jurnališti, ki smo veći i od lordi i konti i baroni. Ja, ma ja ču ti reć čisto i po duše: čast svem onem postejam, ma mane je najsladja i najmeča ova moja z onemi nasemi domačeni lancuni, ki diše kako vijolice. Imam pravo?

Jur.: Imaš. A znaš ti, ka je stvar pak mane puli domi najdraže?

Fr.: Konoba.

Jur.: Niš ugonil.

Fr.: Ona roba, ku si bil onputa kupil va Beče?

Jur.: Ni to.

Fr.: On tvoj stari, stoletaj kalendari?

Jur.: Aj bo!
Fr.: Stara murva pred vrati, ka ti letela dela hlad, a po zime te čuvala - buri?
Jur.: Ne!
Fr.: Da me ubiješ, ne bim znal ugođi, ka je ta tvoja najdraža stvar?
Jur.: Mišl malo, pak češ nać.
Fr.: Ne ču. Ala povedi, ča je to, da se razbijam glavinu.
Jur.: To ti je - moja matika.
Jur.: Kega zlođeja?

Fr.: Ja matika! Ona moja stara, ka vavek čuvam va konobe. Tamo sam ju pustil, a tamo sam ju i našel. Bila je malo ružinava, ali sam je lepo zičišt, pak kada sam sad s njum dole va moji vinogradi, ona mi se je nebore na sunce sva zasvećela i zablesćela tako, da sam mišl, da ču oslepet. A kada sam s njum zamahnul, i kada sam ju zarinul va zemlju, prišlo mi je najedamput, kako da se je pred manum otrpla jama zlata i srebra. Va tem hipe sam bil malo 'kako nem i ne znam, kako uo zač, najedamput sam ti se našal na tleh i bušnul sam moju matiku, kako da bi kakovu milu divočinu, i rekla sam njoj od svega srca: - Oj moja matičice, lepa moja hraniljiće!

Fr.: A ja, to ti je, kako je kemu Bog dal. Neki je za kopat, a neki za spat

IZ GOLCA.

Naše prilike.

Malo se javljamo iz ovoga našega sela. No, još smo živi. Živimo i ako kojekako.

U gospodarskom pogledu stojimo mizerno. Borba je za kruh kod nas teška. Rada je u polju na pretek, no polje ne rodi dovoljno za prehranu stanovništva. Naš seljak mora zato, da u doba, kada je najviše potreban za rad u polju; ide u daleke šume na zaradu. Za kruh i porez potreban je novac, kojega se kod nas ne zaradjuje.

Za podignuće našega narodnoga gospodarstva treba našem seljaku novaca, kojega bi uzajmio uz niske kamate, dok se malo podigne. Ali u današnjim prilikama to je nemoguće. Tako se mora seljak i dalje mučiti te gledati u neizvesnu budućnost.

U kulturnom pogledu stojimo nisko. Nekolicina od nas čita našu objubljenju novinu, inače prosvjetno delovanje, čitanje knjiga itd. «snom mrtvijen spava».

Vrijeme je, da se prenememo. Naše valjane novine i knjige u ruke, osobito sada kad nastupe duge zimske večeri.

Prosvjetom k holjemu gospodarskom stanju. - Golčanski.

IZ VIŠNJANA.

Zločinci ranili pastira.

Četiri mladića izišla su nekoga dana da se malo po lijepoj prirodi prošetaju. Bilo je to u kraju negdje između Karojbe i Višnjana. Kad su najliješe uživali čisti i svježi večernji zrak u bezbriznom razgovoru, čuju najedamput očajan i bolan vrišak, koji je dopirao iz guste i duboke šume. Netko je vikao: «Jao, u pomoć, ubit će me!» Ovi su mladići potražili u šumu, kad li na to čuju 2 bitica iz revolvera. Bace se na zemlju te se počinu po zemlji šuljati prama jednom brežuljku odakle su mogli vidjeti mjesto odakle su hitci dolazili. Odane su vidjeti, kako su dvije osobe žurno pred sobom tjerale jedno krdo ovaca. Na zemlji u jednoj maloj livadi ležao je mladi pastir Grgo Jugovac, teško ranjen u grudi. Dva zločinca kada opazivo mladiće, koji su se sve više približavali počeli bez glave bježati ostavivši krdo. Mladići su podigli Jugovca, te su ga odnijeli u Višnjano, gdje ga je pregledao dr. Fontana. Njegovo je stanje veoma teško. Karabinjari vrše strogu istragu te bi li pronašli zločince. Stanovištro je se pod teški utiskom ovoga groznoga čina.

PODLISTAK

ERNEST RADETIĆ:

Dite ljubavi

(Pripovijest iz Istarskoga naroda s života u porečkom dijalektu).

(Nastavak.)

«Ljubni majkicu, ljubni!» je nazad počela teta Jelena i poljubila svojima starima čisti priz zub meko kako svilla lice male. A malu kako da je to pokadičkal pod bradom počela se smijati i treptati z ržakimaci i z nogami. Teta Jelena je od veselja bila lipo zabila da je vrže spat. A kad je još mala počela, ništo brčkati, i predikati i zmakla se je besida: «neaka» - ni mankalo kone da gre spamići od veselja.

Nan če se forši perati smišno, da se je teta Jelena toliko veselila tom djetu. Ma, kad se domislamo, da teta Jelena ni nikad ni bila uženjena, da ni nikad imala dčice i da ni nikad učutila uine

radosti, ča je učiti svaka žena, kad je mati, čemo lako razumiti njeje veselje. Žena, ni žena ko ni mati. I komoć kad deventa mati ona je srčipa. A ko nima svoje dice, ona unu svoju materinsku ljubav prenese na tuju dčicu i štima je i liša se u nju.

Kad je teta Jelena mala, trudna, zapala, vrgla je je pomalo, da se ne probudi na svoju postelju, nad glavu je je vrgla jedan orbuć od rešeta, kako ča se meće nad zikve i priko njega prihihtila jedan čisti bili tarač, da malu ne tementaju muhe. Kad je sve to finilo, upravila se je u selo, da pripovi novu. Ne smimo je zamiriti i ona je bila žena, pak bi je bila odvise velika muka, da je morala čekati s ton novom do sutra dan. Čilo selo se je z vrgilo. Svi su se zašuplili to već, ki ni nekon nikad palo na pamet, da bi si teta Jelena sad pod stare dane stila nakopati na glavu još jedna usta, koja te štiti jisti, a sama komoć da si je za zaslužila, pomorući po tujih hižah, najveć i ona poli Nadinovih u Baderni.

I svi su stili da gredu viditi to dite, a najveć žene i dica. Ma ona li ni puštila blizu:

«A kamo bižite?» je gorila, «puštite mi dite neka spi. Trudno je, jur tri dane, deboto vajk mi je na rukah. Čete se ga benj nagledati. I još čete ga već nego jedanbot stirati, kad van bude došlo prizirati na prag od liže.»

«Žene su se smirile, ma s kin je sunce zapalo i teta Jelena pošla doma da nažlož vred oganj i stepi ča za večeru sebi i djetu, puštile su druge žene sve dolo pošle da vide tu novu mirakulu u Rupeni.»

Nego kako se reče da je svake mirakule za tri dane jur dosta, tako je bilo te. Ljudi su se navadili na dite i nisu drugo badali za nj. A Jelena ga je vodila sobom, kad je hodila kemu ča pomogli delati, otkidala je sebi od usti, da maloji da i gledala ga kako zlot u harti. A mala je resla i deventala svaki dan; sve liplja divočinica. Za tri četiri lita ni ga bilo lipega djeteta od nje, bizeri i pametna predikala je, kako ve

liki ljudi, na veliko veselje tete Jelene. I tako je mala Nadica živila prisrećena na baderljanskoj zemlji, kako kova lipo rožica i resla u velikoj siromasti, čuda hoti i lačna, i stabo obučena i bosa, ma ljubljena od svih, a najveć od svoje pomajke stare tete Jelene. Nikad ni čula za svoju pravu mater; nikad ni menoga mogla zvati čako. Ni znala ki je je rodija, ki je je u mukala da život... Nedan je ni iska, nedan se ni uvajivja ni pita za nju, kako da je sve njeje po krvi, zemlja progutala. Poli šioršantula u plovaniji ležale su njeje harte skupa z zlatnom medaljicom i čekala, čekala.

Di je je otaka, di mati? Di je prvi bot zagledala svitlo uvega svita? Bog sam zna. Eli je to bilo u našoj lipoj i dragoj Istriji, eli daleko od nje i to zna samo On. Ma nas to jako interesa i zato čemo sve to poiti iskati.

Daleko tamo, na strani di svakoga jutra sunce ističe, na drugom kraju Ja

ali da je kralj nije htio da primi. Po svemu izgleda da će dati ostavku ministar vojni, koga ima da zamijeni general Sarro.

Zbog svega toga nastali su u Španiji ozbiljni nemiri. U cijeloj je Španiji proglašeno opasno stanje. Provedene su mnoge arcacije.

Primo de Rivera izdao je proglas na narod. U tom manifestu poziva se na sve ono, što je učinio za dobro Španije, zove narod na mir i red i obćava uložiti sve svoje sile posvetiti preuredjenju raznih državnih pitanja a osobito vojske.

U vojski se je pojavilo komešanje. Disciplinane nema nikakve i sve je bez glave. Hapšeni su i degradirani mnogi oficiri.

Radi svega toga vlada je pozvala kralja Alfonsoa neka se vrati u Madrid. Kralj se je vratio te je primio Prima de Rivera. On mu je referirao o položaju. Kralj je dao povjerenje Prima de Rivera, koji ima nalog, da ove nemire i neredne uredi.

Domaće novosti

Sastanak zastupnika narodnih manjina u Ženevi.

Kako smo već javili održao se je u Ženevi sastanak zastupnika raznih evropskih narodnih manjina. Tome je sastanku predsjedao naš poslanik g. dr. Wilfan.

Na zaključnoj sjednici, koja se je vršila dne 27. augusta bili su primljeni razni skupni zaključci. U tim je zaključcima sadržan u glavnom rezultat raspravljanja ovoga važnoga kongresa.

Za pitanje narodnih manjina zanima se danas javnost cijeloga svijeta, pa su na zborovanju bili prisutni dopisnici evropskih i američkih novina. Krugovi Lige Naroda jače su se ove godine zanimali za ovogodišnje zborovanje. Time raste važnost samoga pitanja narodnih manjina.

Svi su zaključci ovog zborovanja zanimivi i vrijedni. Tako se je na primjer u pogledu jezikovnog pitanja, na prijedlog jednog njemačkoga zastupnika naglasilo, da svaka narodnost u državi ima pravicu do škole, u kojoj je jezik narodnosti učevni i ispitni predmet. Isto tako ima svaka narodnost pravicu do uporabe svojeg jezika u vjerskim stvarima. Prezime je osobna vlasnost državljanina, pa se zato ne smije dirati. Na onim mjestima, gdje u državi živi jedan drugi narod sam, stupa na mjesto državnoga jezika, jezik dotičnog naroda. Na pojedinim mjestima, u unutarnjosti države neka bi se u uređima dozvoljavala usmena i pismena upotreba jezika, kojim govore stanovnici dotičnog kraja. Suci i činovnici neka bi u tu svrhu rabili jezik, koji im je potreban.

Druga se rezolucija odnosi na postupanje u slučaju sporova između narodnih manjina i vlade. To se odnosi samo na one manjine, koje uživaju međunarodnu pravnu zaštitu, kao u Jugoslaviji, Austriji, Čehoslovačkoj, Ugarskoj, Poljskoj itd. Takve se manjine imaju parvicu potužiti na Društvo Naroda, ako im se čini krivica. Među te manjine ne spadaju ni Slaveni ni Njemci u Italiji. Postupanje je Društva Naroda u tom pogledu veoma slabo. Prihodično je jednostrano, bez da bi se saslušalo manjinu, koja se je pritužila, a osim toga je i sporo. Kako sporo riješava Društvo Naroda pitanja manjina jasno je po činjenici, da je od dosadašnjih 200 pritužaba riješilo 3 do 4 slučaja.

Zaključak, koji se odnosi na to pitanje, sastavio je član čehoslovačkoga senata dr. Medinger. Ovaj je zaključak prilično opširan, a sadrži novu formu rješavanja sporova između vlada i onih manjina, koje su pod međunarodnom pravnom zaštitom.

Treći zaključak odnosi se na organizaciju budućega sastanka, koji će se vršiti godine 1927. Izabran je zato odbor, kojemu je predsjednik dr. Wilfan. Generalni tajnik dr. Ammendne ostaje i nadalje tajnikom. Predlagalo se je, da se budući sastanak upriliči u Beču, Budimpešti ili Pragu. No, o tome će odlučiti odbor. Izgleda, da će i budući sastanak biti u Ženevi, i ako su mnogi protivni.

Iza kako se je primio i ovaj zaključak o budućem zborovanju dr. Wilfan je zaključio sastanak lijepim govorom o pravicama naroda do svog jezika i svoje kulture.

PRIZNANJA DR. WILFANU.

Razni veliki evropski listovi donijeli su lijepe prikaze o sastanku narodnih manjina u Ženevi a napose su s pohvalom pisali o g. dr. Wilfanu, koji, kažu, ima mnogo finoga načina i diplomatske spretnosti u izboru sredstava, s kojima je znao izglediti razne nesuglasice, rije-

šiti duboke razlike u naziranju, te uspostaviti slogu među svim zastupnicima raznih nar. manjina.

To je bez dvojbe teško postići uzme li se u obzir, da su na kongresu bile zastupane razne narodnosti i da su zastupnici imali najraznija stanovišta u pogledu pitanja narodnih manjina. Uglu sve to g. dr. Wilfan znao si je, vršeći odlično svoju predsjedničku dužnost, pridobiti simpatije svih prisutnih i svih onih, koji su poslali svoje zastupnike na kongres.

To se je izrazilo već na samom kongresu, a i poslije u raznim novinama. Zastupnik Katalonaca, (narodne manjine u Španiji, koja broji 4 1/2 milijuna duša) izrazio je u ime svojih zemljaka priznanje dr. Wilfanu ovako: «Naš slavni predsjednik dr. Wilfan iznio je na značajan način točke, u kojima se svi slažemo. Treba priznati takt, kojim je iznašao stvari, koje se odnosašu na naše pitanje. Takt, u kojem je spojen fini praktični smisao s najuzvišenijim idealizmom.»

«Kölnische Zeitung» od 28. augusta, donasa izvještaj o zaključnoj sjednici kongresa. O g. dr. Wilfanu kaže, da se je iskazao kao izvrstan kormilar u raznim raspravama te kao nepristrani i dubokouman vodja velikoga gibanja evropskih manjina.

Povišenje vojnih penzija bivšim austro-ugarskim državljanima.

Kr. odlukom od 27. maja bile su određene povišice raznim razredima vojnih umirovljenika. Povišice bi se imale računati od 1. julija ove godine. No, finacijske intendance u ovim pokrajinama nisu uspjele sav posao urediti, pa je zato zaostalo isplaćivanje tih penzija.

Umirovljeni invalidi i to oni, koji su teško oštećeni, takozvani superinvalidi dobivati će sljedeće penzije:

Oni koji spadaju u kategoriju A L 9600.—; B L 8000.—; C L 6400.—; D L 5600.—; E L 4800.—; F L 3200.—; G L 1400.—.

Ministarstvo je poslalo svim finacijskim intendancama izračunane obroke zajedno s dodatcima. Oni, koje zanima mogu lako kontrolirati, ono što će dobivati, pa zato donasmo ovaj pregled:

Table with 3 columns: Iznos, Povišica, Na godinu: od 1. 7. 1926.

Dodatak za tuberkulozne povijesje se od prvašnjih 540 lira na 840. To vrijedi i za one, koji osim toga imaju još i drugi dodatak.

Kada intendance uredi svoje poslove početi će isplaćivati redovite i zaostale penzije po novim odredbama.

Prijava štete od tuče.

Po austrijskom zakonu, koji djelomice u ovim pokrajinama još vrijedi, svatko, ko želi, da mu se zbog štete od tuče (grada) snizi ili ukine porez, mora prijaviti štetu uzrokovanu tučom najkasnije 3 sedmice iza kako je usjev oštećen ili uništen.

Dogadjalo se je, da nisu nekoji uredi o tim povlasticama htjeli uopće čuti, ispričavajući se, da u tom pogledu ne postoji nikakva naredba u talij. zakonu i da oštećeni nema prava na odštetu.

No, poslije se je ustanovilo, da zakon postoji, zato jer nije bio ukinut i prema tome imaju oni, kojima je usjev oštećen, pravo da ulažu prijavu i da mole smizenje ili ukinuće poreza.

Ne lijepije poštanske marke na stražnju stranu kuverte.

Poštansko ravnateljstvo opominje ponovno, da se marke na pisma lijepje na prednju stranu kuverte i to u desnom gornjem kutu, kako je određeno posebnim redom.

Marke se ne smiju lijepiti na stražnju stranu zato, jer to prouzrokuje neprilike poštanskoj službi.

«Piccolo della Sera» o jugoslovenskom pjesniku Svetislavu Stefanoviću.

«Piccolo della Sera» donasa često lijepe prikaze o jugoslovenskim književnicima. Dosada je pisao g. Urbanaz-Urbani o Radičeviću, Križiću, Viloviću, Njegošu, Dučiću, Andriću i mnogim drugima. U broju od 7. o. mi. prikazuje isti pisac talijanskoj publici pjesnika Svetislava Stefanovića, u odužem članku.

Novo odredbe za izdavanje putnica.

Policijske oblasti dobile su nove naloge u pogledu izdavanja putnih listova. U trgovačke svrhe moći će se lako dobiti putnica, no potrebno je, da se molbi priloži dokument iz države, u koju se putuje. Taj dokument može biti trgovačko pismo, kojim se pozivlje, ali mora biti potvrđeno od talijanskog konzulata u dotičnoj državi. Može konzul izdati i jednu posebnu izjavu, u kojoj kaže, da je stranki potreban putni list.

Za ovogodišnju jesensku izložbu u Ljubljani izdavat će se putnice jedino u trgovačke svrhe.

Isto vrijedi i za iseljenike. Talijanski konzul mora potvrditi, da je stranka uistinu kupila u inozemstvu neki posjed i da se hoće tamo naseliti.

Putnice za zdravstvene i obiteljske potrebe izdavat će se samo u teškim slučajevima. U zabavne svrhe ne će se uopće izdavat.

Djaci i putnice.

I ako bi mnogi naši djaci željeli ostati na školama u ovim krajevima nije im to moguće zbog raznih teških okolnosti. Prisiljeni su zato pohađati srednje i više škole u inozemstvu.

Policijske su oblasti u pogledu izdavanja putnica ovim djacima prihvatile neka nova načela. Od sada će se izdavat putnice samo onim djacima, koji su upisani u drugi ili viši koji razred srednje škole. Oni će si morati zato preskrbiti potvrdu zavoda, na-kojem su upisani. Ta potvrda mora biti ovjerovljena od talijanskog konzula.

Djaciama, koji su istom upisani, i onima, koji se žele upisati u srednju školu u inozemstvu (u prvom redu u Jugoslaviji) putnice se uopće ne će izdavat.

Povišenje poštanskih pristojbina.

Od 1. septembra o. g. povijesje se u Italiji i kolonijama pristojba za poštanske ekspresne i preporučene pošiljke. Ekspresna pristojba povijesje se od 70 cent. na L. 1.25. Pristojba za preporučena pisma povijesje se također od 70 cent. na L. 1.25. Radi toga biti će i odšteta, u slučaju da se pismo izgubi od sada L. 25.— a ne više L. 15.—.

Novo ekspresne marke od L. 1.25 ići će u promet istom oko polovice septembra. Do tada je lijepi na pisma stara ekspresna marka s dodatkom od 55 cent. obične marke.

Svega po malo

Od štamarskoga slagara do predsjednika parlamenta.

Imamo mnogo primjeraka, kako su pojedini ljudi, svojim vlastitim radom, samougozjem i ustrajnošću popeli se do slave, časti i znanja. Od siromaštva dođeše do bogatstva. Nekoč gladni, hosi i odrpani, postadoše slavni. Siromaštvo im je kumovalo u mladosti a s lovorovim vijencima kitisje ih u muževnim godinama i u starosti.

Predsjednik Ujedinjenih Američkih Država Garfield počeo je kao pokučar. Predsjednik Čehoslovačke Republike Masarik počeo je kao kovački Segrt. Pronalazač Edison počeo je kao prodavač novina. Stifuson izumitelj željeznice počeo je kao pastir. Tomáš Bata vlasnik najvećih tvornica obuće u Evropi, počeo je kao obični obućarski radnik i tako dalje. Mogli bismo nabrojiti još hiljadu znamenitih imena, koja nam potvrđuju englesku poslovicu: sve se može kad se hoće.

Prvi predsjednik Njemačke republike Ebert bio je sin jednog krojača a i sam je bio sedlarski radnik.

Današnji predsjednik njemačkoga parlamenta (Narodne Skupštine) je Pavle Lebe, koji je u mladosti bio štamarski slagar. Kao slagar obasao je čitavu Evropu. Kasnije postao je novinar i urednik najvećeg socijalističkoga lista u Njemačkoj. Državno odvjetništvo ga je progonilo, bio je zatvaren i osuđen. Godine 1905. izadje iz tamnice i bude biran za općinskog vijećnika u Breslavi. Kad se srušilo carsvo godine 1918. postao je član Narodne Skupštine u Berlinu i odmah pri prvom zasjedanju izabran je za predsjednika. Na tom mjestu ostao je do danas. Sami protivnici priznaju mu nepristranost i neobičnu otkrotnost u najtežim časovima. On je više puta isključio iz parlamenta članove svoje vlastite stranke i više puta pozvao policiju da izbací kojeg nemirnog i buntovnog poslanika.

Pavle Lebe smišlja i nastoji kako da preuredi njemački parlament. On hoće da primjeni sve što je boljega u engleskom i francuskom parlamentu na njemački parlament. Govori ne smiju trajati više od po satu. Manje govora a više rada. Glavna mu je zadaća da sprječí bijesan lov i pohlepu za ministarskim stolicama, jer da je samo ta pohlepa za ministarskim stolicama kriva dugim i teškim vladinim krizama i promjenama. Svak hoće da bude ministar. Ješ želi da parlament pomladi da u nj dođu mladi ljudi puni spremne, znanja i shvaćanja današnjih potreba.

Projekt za ugušenje vulkana. Imanja farmera u okolini Yassaye, uslijed velike količine plinova u posljednje vrijeme iz kraterne trpe velike štete. Sva polja u okolini su uništena su. Neki njemački podunude farmerima, da će ugušiti i postaviti ventile, kroz koje će biti pušteni, da se tako zapriječi njihovo djelovanje.

Tunel između Evrope i Afrike.

Plan za izgradnju tunela između Evrope i Afrike izradjen je već 1918. godine. Naj pregovori Španije i Francuske o tome su opet izručki ovu stvar na red. Tunel bi na evropskoj strani imao 25 kilometara, a na afričkoj obali još 25 kilometara, gdje bi svršavao. Dugačak 25 kilometara, a željeznica bi provaljaljenost za 25 minuta. Kolosijek imao širinu španjolskoga (1.670m), a glavni zapadnoevropski (1.5 m). Trošak proračunan na 10 milijuna franaka. U tu po 1 km, dakle ukupno 250 milijuna franaka u zlatu. Tako bi se putovalo iz Pariza za Saint Louis u Alžiru tri dana bez laza u drugi vlak.

Izdavač, direktor i odgovorni urednik: IVAN STARI. Tiskar: TISKARA „EDINOST“ U TRSTU.

GROŽDJE, teran i borgoniu kupača. Kmetičko-trgovačko društvo, Trst, Raffineria 4, kamo se je obratiti u svrhu dogovora.

BAČVICE (malene karatele) krumpira, modru smrekvu (jagodice) i granču kupuje G. Bratulič - Pazin.

NOVE GREDE I DASKE prodaje po najpovoljnijim cijenama Matej Bačić - Kršanci p. Žminj (Gimino), Istra.

TRAŽE SE SOČALI - za jedan vrlo dobar posjed u blizini Pazina. Prodica bi morala imati 2 dobra polja, dječa za rad u polju, i ovtara i 1 stočara (kravara) i 1 gospodariu. - Poštajte upute daje G. Bratulič - Pazin.

LIBERAT UČIČ IZ PAZINA preporeča sl. općinstvu mjesta i okolice svoju moderno uređenu radionicu cipela, trgovinu kože i druge potrebštine, koje zasjecaju u postolarstvu zanat. - Cijene umjerene. - Poslužba brza i točna.

GLYKOL

Vrlo uspješno sredstvo naročito u ljetno doba za vrijeme vrućine. Tko se osjeća slab na živcima i trpi od glavobolje, neka upotrebljava samo „Glykol“, koji izliječi u najkraće vrijeme. - Cijena jedne boce L. 7.—. Za cijelu kuru treba 8 boce.

Dobiva se samo u ljekarni Castellanovich, Trst VIA GIULIANI 42 (Sv. Jakov).

MED kupuje tvrdka Žnidaršič & Co. BISTERZA

Advertisement for Matko Gortan's photographic studio in Pazin, featuring a camera image and text about photographic services.

KRUNE plaća po 2'30 L ALOJZIJ POVH, Piazza Garibaldi 2 prvi kat

Advertisement for M. KOREN & Co. in Pazin, advertising various goods and services.